

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Аллагинская средняя общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО:

На заседании МО

Протокол № 1 от «29» 08 2016 г.
А.Е. Федорова (А.Е. Федорова)

СОГЛАСОВАНО:

заместитель директора

по УВР

Т.Н. Григорьева (Т.Н. Григорьева)
«30» августа 2016 г.

УТВЕРЖДЕНО:

директор школы

Т.С. Иванова (Т.С. Иванова)
«1» сентября 2016 г.
№. и.: 0140/09-1

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА И КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ
НА 2016 - 2017 учебный год

Предмет: Литература аабыта

Класс: 1

Учитель: Яковлева Светлана Николаевна

Количество часов в неделю: 1 часа

Количество часов по программе: 34 часов

Составлено в соответствии с программным требованием

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе	—	—	19	15
Дано уроков фактически	—	—		
Не выполнено (указать причину)				

Быыарыы сурук.

Улэлиир бырагыраама Федеральной государственной уорэх стандартын ирдэбиллэригэр « Литература аабыыта» уорэх биридимиэтин суруннуур бырагырааматыгар (ааптардар : Л.В.Захарова, У.М.Флегонтова, Дь:Бичик 2013) ологуран онобулунна.
Нэдиэлэгэ- 2 чаас ,3,4 чииппэргэ—34 чаас

Уорэх предметин үөрэтии түмүктэрэ

Ытык өйдөөбүллэри үөрэнээччигэ инэриии түмүгэ:

- киһи сайдыылаах уонна ситиһиилээх буоларыгар төрөөбүт тылын аабыы суолтатын өйдүүр; уус-уран литератураны тылын искусство ураты көрүнүн быһыытынан сыаналыыр;
- тулалыыр эйгэ туһунан билии-көрүү аабыы көмөтүнэн кэниирин-дириниирин өйдүүр;
- норуот айымныыта уонна уус-уран литературата саха төрүт олобун-дьаһабын, историятын, тылын-өһүн, култууратын көстүүтэ буоларын өйдүүр, сыаналыыр;
- Саха сириин, Россия уонна аан дойду норуоттарын чулуу айымныыларын аабын, атын норуот култууратын, литературатын ытыктыыр;
- үтүнү-мөкүнү, сырдыгы-хараһаны арааран, сиэри тутуһуу, амарах, аһыныгас, дьонно кыһамныылаах майгы үчүгэйгэ тиэрдэрин өйдүүр.

Уорэх сатабылларын сайыннарыы түмүгэ:

- аабыы үлэтин араас көрүнэр сыал-сорук туруорунар, былаанныыр, түмүгүн сабабалыыр; үлэтин хонтуруолланар, сыаналана үөрэнэр;
- урукка, урук таһынан үлэбэ бэриллибит сорууабынан араас информационай эйгэ кыабын талар, туһанар;
- уус-уран айымныыга мөккүөр төрүүтүн, сайдыытын быһаарар, үөскээбит көстүүлэри, дьон сыһыанын ырытан дакаастыыр;
- уус-уран айымныы сүрүн ис хоһоонун, дьоруойдар араас сыһыаннарын, сүрүн сюжет сайдыытын ырытан, анал бэлиэ, графика көмөтүнэн быһаара, ситимнии, тиһиктии үөрэнэр;
- аахпытыгар уонна тус уопутугар олобуран, тэнниир уонна ойуулуур, учебнигынан үлэлиир;
- уус-уран айымныыны ырытыы кэмигэр бодоруһуу сиэрин тутуһан, бииргэ үлэлиир кыахтанар;
- добуотторун, төрөппүттэрин, кылаас иннигэр кылгас иһитиннэриини онорор;
- бэриллибит тиэмэбэ санаатын сааһылаан айан кэпсиир, суруйар.

Тустаах үөрэх предметин үөрэтии түмүгэ:

- аабыы сүрүн үөрүүхтэрин баһылыыр;
- айымныы араас көрүнүн болбойон истэр;
- норуот айымныыта уонна уус-уран литература, төрөөбүт уонна атын омук литературата диэн араарар;
- аахпыт уус-уран айымныытын суруйааччытын (саха уонна омук) аатын уонна көрүнүн (жанрын) болбойор үөрүүхтээх;
- сааһыгар сөптөөх араас көрүннээх (уус-уран, үөрэх, научнай-популярнай) тиэкиһи үчүгэйдик өйдүүр, ырытар, туһанар;
- кэпсээһин араас көрүнүн (сигилии, кылгатын, талан, быһа тардан) билэр; соруудах быһыытынан туһаннаах көрүннэ сөп

түбэһиннэрэн кэпсиир;

- сөбүлээн аахпыт айымньытын туһунан ааҕааччы дневнигэр (*альбом, тэтэрээт*) уһуктубут иэйиитин үллэстэн санаатын суруйар;
- сааһыгар сөп түбэхэр айымньы тылын араас дэгэт суолтатын өйдүүр, тоҕоостоох миэстэҕэ кубулуйбат уус-уран быһаарыыны (эпитет), өс хоһоонун, уус-уран ньыма арааһын кэпсиригэр туһанар;
- айымньыттан сөбүлээбит кэрчигин талан үөрэтэр, өйтөн хоһоонноохтук ааҕар;
- чопчу тиэмэҕэ араас көрүҥнээх суругунан айар үлэни толорор.

Үөрэх предметин ис хоһооно

1—4 кылааска төрөөбүт литератураны үөрэтии манньк ис хоһоонноох буолар:

Санарыы уонна ааҕыы үлэтин көрүҥнэрэ туора санганы истэргэ, ылынарга; истибит айымньы туһунан ыйытыыга сатаан хоруйдуурга, сааһылаан быһаарарга; истибит үөрэх, научнай-биллэрэр тиэкис, уус-уран айымньы туһунан ыйытыы биэрэргэ үөрэтэр. Таска сүһүөхтээн ааҕыттан сыһаа бүтүн тылынан ааҕыыга көһөрүгэр, ааҕыы тэтимиин түргэтэтиригэр, орфоэпияны, интонацияны, сурук бэлиэтин тутуһа, тиэкистэр ис номохторун өйдүү, ааҕыы көрүҥүн быһаара үөрэнэригэр билиини биэрэр.

Араас тиэкиһи кытта үлэ тиэкис өйдөбүлүн, уус-уран тиэкис тиэмэтин, сүрүн санаатын, тутулун, кэрчиктэргэ арааран кыра тиэмэлэри быһаарарга, аат биэрэргэ, үөрэх, научнай-популярнай тиэкис диэн араарарга үөрэтэр; уопсай ырытыыга кыттан, ыйытыыга хоруйдуурга, тыл этэргэ, атын оҕо этэрин сатаан истэ үөрэнэргэ олук уураар; уус-уран ньыманы туһанан айымньы дьоруойун ойуулуурга, кэпсээһин араас көрүҥүн (сигилии, талан, кылгатын) баһылыырга төрүт уураар.

Библиографическай култуура кинигэ билии төрдө буоларын, көрүҥүн, тутулун, (ыйыннык-кинигэ, үөрэх кинигэтэ, уус-уран кинигэ) туһунан биллэрэр.

Санарыы диалог, монолог диэн сана араас көрүҥэ буоларын биллэрэр, былааннаан, уус-уран ньыманы туттар, айымньыны салҕаан, өйтөн этэр дьобуру, кэпсэтии сиэрин тутуһар култуураны олохсатар.

Сурук суругунан сана литературнай норматын, ис хоһоон уонна тиэкис аата сөп түбэһиилэригэр (тиэмэ, кэпсэнэр сир, дьоруой быһыыта-майгыта), тэттик өйтөн суруйууга (ойуулааһын, сэлэргээһин, толкуйдааһын) уус-уран ньыманы (синоним, антоним, тэннээһин) туһанарга, бэриллэр тиэмэҕэ кэпсээн, сыанабыл онорорго үөрэтэр.

Оҕо ааҕар эйгэтэ норуот тылынан айымньытын, Саха сириин, Россия уонна тас дойдулар оҕо литературатыгар классическай айымньыларын, оҕо ааҕар тиэмэлэрин быһаарар.

Литературнай өйдөбүллэринэн үлэ тиэкистэн уус-уран ньыма көрүҥнэрин булууга; литература өйдөбүллэринэн (уус-уран айымньы, тылынан искусство, кэпсээччи, сюжет, тиэмэ, дьоруой) сирдэтинэргэ; айымньы дьоруойун (мэтириэтэ, тыла-өһө, дьайыыта, өйө-санаата) быһаарарга үөрэтэр; ааптар дьоруойга сыһыанын; кэпсээн уонна хоһоон тылын уратытын, айымньы көрүҥүн (жанр) туһунан биллэрэр.

Үөрэнээччи айар млэтэ оруолунан ааҕарга, тылынан ойуулуурга, бэриллит тиэмэҕэ өйтөн суруйарга, тиэкиһи инсценировкалыырга, айар үлэтинэн араас тэрээһиннэ кыттарга, тыл этэргэ олук уураар.

Үөрэтии түмүгэр салгыы үөрэнэргэ бэлэм буолууну кэрэһэлиир сайдыы таһымыгар киирэллэр:

— тулалыы эйгэни билиигэ уус-уран литератураны ааҕыы суолтатын өйдүүр;

- уус-уран литература киһи аймах ытык өйдөбүллэрин билиһиннэрэр суолтатын ингэринэр;
- айымньы көрүнүн быһаарар, дьоруойу ойуулааһынга ырытыыны, тэҥнээһини туттары сатыыр;
- араас тизкистэн туһааннаах информацияны ылар;
- ыйынньыгынан, энциклопедиянан, о.д.а. матырыйаалларынан сатаан үлэлиир;

Календарнай-тематическай былаан

№	Тизмэ	Бэйэ аабыта	Ыалынан аабыы	Уерэнээччи үлэтэ	Ч аа с	Буолар күнэ	
						Был.	Фак т.
3 чизппэр							
Айымньы түһүлгэтигэр айан							
1	Болдьох бэлиэлэр, үөрэх кинигэтин ис хоһооно. Ааптардар үөрэнээччигэ суруктара				1	10.0 1	
Төрөөбүт Ийэ дойдум							
2	Тизмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: хоһоон, сэхэргэһи, тылынан кэпсээһин. М.Тимофеев. Ийэ дойду хантан сабаланаар?	А.Абаҕыныныскай. Кинигэ ойуута. С.Руфов. Харандаас	И.Артамонов. Үөрэнэ барабын. П.Одорусов. Үчүгэй үөрэнээччи	Тизмэ аатыгар олобуран, туох туьунан айымньылар киирбиттэрин сэрэйэр, сабаҕалыыр . Тереебут дойдутун, дьиэ кэргэнин туьунан, тереебут уонна улааппыт дойдутугар иэйиитин, терешпуттэригэр, бииргэ тереебуттэригэр тапталын кэпсиир . Хоьоону ааьар сорукка сеп тубэьиннэрэн, уерууну, хомолтону тириэрдэр, бэйэ сыьыанын кердерен ааьар . Аахпыт айымньылар ис номохторун быьаарар .	1	12.0 1	
3	П.Тулааһынап. Кымыс ырыата. Улуру Адо. Туундарам буобура уорьатынан				1	17.0 1	
4	Бибилэтиэкэьэ дьарык. Саха сирин туьунан кинигэ быыстапкаата				1	19.0 1	
Кинигэ – мин доьорум							
5	Тизмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: кинигэ, айымньы, суруйааччы-автор, ааьааччы, бибилэтиэкэ. Б.Тобуруокап. Кинигэ. С.Омоллоон. Кинигэ	П.Ойуунускай. Саһыл уонна балыксыт. Б.Хабырыыс. Тоьо?	В.Осеева. Аптаах тыл	Кинигэ, айымньы, суруйааччы-ааптар, ааьааччы, бибилэтиэкэ диэн сала сурун ейдебуллэрин чопчу ейдуур . Кинигэни, уерэх кинигэтин харыстыыр , киьи олоьор кинигэ суолтатын ейдуур . Кинигэ таьа,	1	24.0 1	
6	С.Омоллоон. Бөрө куйуурдааьыта				1	26.0 1	
7	Бибилэтиэкэьэ дьарык. Кинигэ быыстапкаата				1	31.0	

	«Одо кинигэтин дьоруойдара»			ойуута, худоубунньук, айымны аата диэн араарар . Кинигэ ойууларын ырытар . «Кинигэтэ суох хайдах олоруохпут этэй?» диэн сана тула кэпсэтиигэ кыттар . Таска биирдии тылынан аабыттан сыыйа искэ аабыга кеьер . Айымныны хайдах интонациялаахтык аабары быаарар . Оруолунан аабар . Ыйыты кеметунэн бэйэтэ тизкис ис хобоонун кэпсиир . Остуоруйаны тылынан ойуулаан кэпсиир . Себулуур кинигэтин туьунан (ааптарын, аатын, туох туьунан кэпсэнин, сурун тугэннин) сэьргиир . Айымны дьоруойдарын оннугар бэйэтин онорон кере-кере кэпсиир . Айымныга сизэр-майгы еруттэрин быаарар . Атын кии этэрин еидеен истэр , паараба улэлиир . Уруьуй кеметунэн дьобус кэпсэни толкуйдуур .	1	1	
8	Биһиги театрбыт. С.Маршак. Үүтээн. Кылаас иһигэр оонньоон көрүү				1	2.02	
9	Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин				1	7.02	
Норуот тылынан уус-уран айымныта							
10	Тиэмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: чабырбах, таабырын, өс хоһооно. К.Туйаарыскай. Таабырынна таайын	Б.Тобуруокап. Чабырбах азбука (салгыыта)	С.Омоллон. Ахсаан чабырбаа. В.Башарин. Чабырбах.	Тиэмэ аатыгар олобуран, туох айымнылар киирбиттэрин сабабалырга холоноор . Норуот тылынан уус-уран айымнытын керуцнэрин аатгыыр , еидебетун ыйытар . Ес хобоонугар сизэр-майгы туьунан этиллини (норуот муударай этиитин) быаарар . Интонацияны тутуьан доргуччу аабар . Себулээбит ес хобооннорун ейтен этэр , ис хобооннорун ырытар, быаарар , туттуллуон септеех тугэнин ейуттэн толкуйдуур . Таабырыны уонна таайытын тэцниир . Таабырыны, ес хобоону тиэмэнэн белехтуур . Биридимизкэ бэриллит быаарыга олобуран таабырын толкуйдуур . Чабырбах аабыллар уратытын ейдуур , сатаан аабарга уерэнэр . Аабыы кэмигэр тэими (тургэниик эбэтэр бытааннык) уларытар . Оскуола бибилэтиэкэтигэр кинигэни	1	9.02	
11	Б.Тобуруокап. Чабырбах азбука			1	22.02		
12	Бибилэтиэкэ дьарык. Норуот тыланан айымнылары. Кинигэ быыстапката			1	24.02		
13	Биһиги театрбыт. Куоска, бүтөөк уонна саһыл. Кылаас иһигэр оонньоон көрүү			1	28.02		

				аатынан таларга уерэнэр . Уерэх кинигэтигэр баар хонтуруоллуур улэбэ олобуран, ситибиилэрин сыаналанар уонна бэрэбиэркэлэнэр . Норуот тылынан айымньытын кыра керуцнэрин таска аабар . Айымньыны инсценировкакалыыр			
14	Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин				1	2.03	
15	Тиэмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: остуоруйа, остуоруйа дьоруойа, тиэмэтэ, араас норуот остуоруйата. Б.Тобуруокап. Буукубалар мунньахтара	Б.Тобуруокап. Буукубалар мунньахтара (салгыыта).	Т.Сметанин. Куоска олонхото	Тиэмэ аатыгар олобуран, туох туунан айымньылар киирбитгэрин сабабалыыр . Остуоруйаны таска аабар . Остуоруйаба кэпэтиини оруолунан аабар .	1	7.03	
16	Саха остуоруйата. Куоҕас суор икки. Чыычаах уонна күтэр	А.Кондратьев. Буруйдаммыт		Остуоруйа арааба, тынар-тыннаах туунан остуоруйа, остуоруйа дьоруойа,	1	9.03	
17	Нуучча остуоруйата. Куттал хараҕа улахан.			остуоруйа тиэмэтэ, саха уонна араас норуот остуоруйата диэн ейдуур . аахпыт	1	14.03	
18	Дьүкээгир остуоруйата. Кутуйах тоҕо кыраный? Чукча остуоруйата. Киит уонна таба			остуоруйатын туунан бэйэ санаатын этэр . Остуоруйа дьоруойдарын тэцниир .	1	16.03	
19	Бииһи театрбыт. Л.Толстой. Саһыл уонна куртуйах Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин			Айымньы дьоруойун, майгытын быһаарар , ол хаачыстыбаларын ааттыыр . Уруйдарынан керен остуоруйаны кэпсиир . «Бу дьоруойдар оннуларыгар эн тугу гыныан этэй?» диэн тугэни ырытар . Уруйунан уонна аатынан остуоруйаны талар . Саха уонна атын омук остуоруйатын ааттыыр . Кинигэттэн наадыар остуоруйатын булар . Остуоруйа тугунан бутуебун айар . Оруолларынан наардыыр . Айымньыны инсценировкакалыыр . Уерэх кинигэтигэр баар хонтуруоллуур улэбэ олобуран, ситибиилэрин сыаналанар уонна бэрэбиэркэлэнэр	1	21.03	
20	Тиэмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: олонхо, олонхоһут, бухатыр, бухатыр ата.	П.Решетников-Көһөҥө Бүөтүр. Күөнэ		Олонхо аабыллар уратытын еидеен истэр . Олонхо дойдутун туунан билсэр .	1	4.04	

	Е.Чехордуна. Бухатыыр ата	Көбөчөр Аттаах күүстээх уохтаах Күн күндүл бухатыыр		Олонхоут диэн ким ааттанарын ейдуур . олонхо дьоруойдарын саналара уратылаабын билэр , утуктэн аабарга холоноор . Аахпыт кэрчик ис хобоонун ейдуур . олонхоттон айыы кийитин сирин-майгытын инэринэр , атын дьону кытта алтыыытыгар туянар .			
21	В.Каратаев. Модун Эр Соботох			Уерэх кинигэтигэр баар хонтуруоллуур улэбэ олобуран, ситиийилэрин сыаналанар уонна бэйэтин бэрэбиэркэлэнэр . Истибит уонна аахпыт кэрчиктэргэ сеп тубээр иллюстрацияны булар . Быһа тардыыны тылын ойоулуур. Худуобундук улэтин билсир . Тизмэ сурун ейдебуллэрин ейдуур .	1	6.04	
22	Бибилэтиэкэбэ дьарык. Чуораанчык сурунаал тахсыылара				1	11.04	
23	Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин				1	13.04	
Айылба – барыбыт дьизбит							
24	Тизмэ сүрүн өйдөбуллэрэ: алтыһы, кэпсэти, үтүө-мөкү быһы, дьүөрэлээн этии. К.Туйаарыскай. Сааскы саналар	Е.Макаров. Тураах. Н.Заболоцкай. Мохмофол.	Ф.Гуляев. Куоска оҕото	Тизмэ аатыгар олобуран, туох туунан айымньылар киирбиттэрин сабабалыар . Тынар-тыннаах санатын уратытын биэрэн, бэйэ сыыанын тириэрдэн, хобоону дорбоонноохтук аабар . Поэттар айылба тыаһын-ууун тириэрдэр тылларын булар . Айымньы дьоруойдарын уонна кинилэр майгыларын быаарар . «Таптыбын бары тынар тыннаабы» диэн тизмэ ис номоун быаарар . Айылбаба бэйэ сыыанын кэпсир . Сээрэгээр кийэхэ болбомто ууран, бэйэтин санаатын этэр , аахпыт айымньытын туунан ыйыты биэрэр , паараба улэлир . Улахан дьону, добору кытары кэпсэти быраабылатын тугуар . Тынар тыннаахха бэйэ сыыанын кердерер: таптыр ытын (куоскатын) туунан кэпсээн онорор . Кэпсэтигэ кыттар , доборун истэр , кинилин субэлээр . Учугэй, куабан быыы диэн ейдебуллэри тэцнир , кинилэр ис номохторун быаарар .	1	18.04	
25	А.Николаев. Чыычаах. С.Васильев. Тиин	А.Кондратьев Буруйдаммыт.			1	20.04	
26	Ө.Өлөксөй. Куоска. Е.Макаров. Ийэ биэ	Туоһахта. С.Омоллоон. Чычып-чаап. П.Харитонов.			1	25.04	
27	Айар үлэ умсулбана: «Айылба – барыбыт дьизбит» илиинэн сурунаал. В.Осеева. Ким ытай?	Уйатын тыытыманг			1	27.04	
28	П.Ламутскай. Мунрукан. Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин				1	1.05	

				<p>Тизмэтигэр септеех былакааты, хаыаты онорууга матырыяалы талар. Ойууларынан айымньыны танар. Бэйэ айымньытын кердерен кэпсиир. Быыстапкаба анаан кинигэлэри тизмэлэринэн наардыыр. Кинигэ быыстапкатын тизмэтин быаарар, наадалаах кинигэни булар. Уерэх кинигэтигэр баар хонтуруоллуур улэбэ олобуран, ситибиилэрин сыаналанар уонна бэрэбиэркэлэнэр.</p>			
Үчүгэй майгыг – көтөр кынагы							
29	Тизмэ сүрүн өйдөбүллэрэ: айымньы тизмэтэ, сүрүн санаата, дьоруой. А.Аччыгыя. Бастакы тобо?	А.Абаҕыныскай. Ийэ барахсан. Г.Данилов. Т.Остубут хахыйах	М.Охлопкова-Эверстова. Маннык сөп дуо? В.Слепцова. Доҕордуулар.	Тизмэ аатыгар олобуран, туох туунан айымньылар киирбиттэрин сабаҕалыыр . Айымньыны дорбоонноохтук оруолларынан ааҕар . Салаа сурун ейдебуллэрин чопчу ейдуур . Айымньы уопсай тизмэтин, дьоруойдарын быаарар . Айымньы дьоруойун санатынан уонна быыытынан сыаналыыр . Айымньы сурун санаатын булан этэр , ис номоһун арыһар ес хобоонун булар . Доҕор диэн ким буоларын дьууллэбэр , дьицнээх доҕордоһуу диэни быаарар . Учугэи уонна куыабаны араарар . Бэйэ уонна акиы быыытын сыаналыыр . Улэбит – сурэбэ суох, чиэбинэй – сымыйаччы, аламабай – кичнээх диэн утары суолталаах тыллары тэцниир , кинилэр суолталарын быаарар . Доҕордоһуу, кыамньы, хардарыта кемелеһуу, амарах быыы диэн ейдебуллэр суолталарын ырыгыһар , аахпыт кэпсээннэртэн холобурдуур . Кэпсэтэр кыыни хомоппокко эрэ алтыһар . Бэйэ бэйэни ейуур , бэйэ бэйэбэ кемелеһер . Айымньылары тизмэтинэн, ис хобоонунан уонна сурун санатынан тэцниир . Бибилэтиэкэбэ кинигэни бэриллибит соруудабынан булар, тизмэлэринэн керен	1	3.05	
30	Н.Якутскай. Аҕа уонна ийэ			1	11.05		
31	Л.Толстой. Барыларыттан ордук			1	16.05		
32	И.Горнай. Мэник оҕо. П.Одорусов. Эбээ			1	18.05		
33	Ситиһини сыаналааһын, билиини бэрэбиэркэлээһин			1	23.05		

				наардыр. Кинигэ быыстапкатын тиэмэтин быаарар. Уерэх кинигэтигэр баар хонтуруоллуур улэбэ олобуран, ситибиилэрин сыаналанар уонна бэрэбиэркэлэнэр.			
Сыллаабы хатылааһын (1 ч)							
34	Сыллаабы хатылааһын П.Григорьев. Маннайгы кинигэм			Сыллаабы барбыты тумуктуур,	1	25.0 5	